

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

Щербакова Ірина Миколаївна

РОБОЧА ПРОГРАМА
курсу «Філософія психології»

за напрямом підготовки
6.0301103. Практична психологія

Суми
Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка
2014

УДК 14:159.9(076.6)

ББК 88 я 73

Щ 61

Схвалено методичною радою Інституту педагогіки та психології
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка

Рецензенти: **Кузікова С. Б.** – доктор психологічних наук, професор,
зав. кафедри практичної психології СумДПУ імені
А. С. Макаренка;
Тарасова Т. Б. – кандидат психологічних наук, доцент, зав.
кафедри психології СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Щербакова І. М.

Щ 61 Робоча програма курсу «Філософія психології». Для студентів
спеціальності «Практична психологія» / І. М. Щербакова. – Суми :
Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 44 с.

Робоча програма курсу «Філософія психології» розрахована на магістрів спеціальності «Практична психологія» для ознайомлення із філософськими підходами світоглядно-методологічного осмислення теоретичних, методологічних та аксіологічних проблем психології, методологічними принципами дослідження психічних явищ в межах різних філософських підходів та концепцій.

УДК 14:159.9(076.6)

ББК 88 я 73

© Щербакова І. М., 2014

© Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014

ЗМІСТ

I. Опис навчальної дисципліни.....	4
II. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
III. Програма навчальної дисципліни.....	7
IV. Структура навчальної дисципліни.....	8
V. Теми лекційних занять.....	10
VI. Теми практичних занять.....	10
VII. Самостійна робота.....	15
VIII. Розподіл балів, які отримують студенти.....	22
IX. Залікові питання з навчальної дисципліни.....	25
X. Методичне забезпечення.....	28
XI. Література.....	31

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2,5	Галузь знань 0301 Соціально-політичні науки (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки 6.0301103. Практична психологія (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (проф. спрямування): Практична психологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2015	
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		12	
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: /	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	16 год.	
		Практичні, семінарські	
		14 год.	6 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		60	
		Індивідуальні завдання – ІНДЗ	
Вид контролю: залік			

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчального курсу «Філософія психології» є розвиток у майбутніх психологів суспільної рефлексії на основі відтворення філософсько-світоглядного змісту найактуальніших соціально-психологічних проблем, поєднання фундаментальних професійних знань із сучасними філософсько-світоглядними уявленнями про зміст суспільного життя людини, про місце людини у суспільних процесах, про її потреби та можливості у самореалізації.

Завдання вивчення дисципліни:

методичні:

- визначити основні методологічні принципи, на яких будуються наукові психологічні дослідження; виділити загальні й специфічні ознаки наукової теорії; довести існування історично-культурної спадкоємності в постановці та вирішенні основних питань пізнання, формування та розвитку свідомості та самосвідомості, структури та типології особистості;
- усвідомлення теоретико-методологічного потенціалу філософії психології.

пізнавальні:

- розширення базових знань у галузі психології особистості та пізнання за рахунок поглибленого розгляду даних питань у різних філософських концепціях;
- аналіз основних напрямів визначення й опису особистості в різних філософських підходах: ірраціональна філософія, «філософія життя», феноменологія, екзистенціальна філософія, герменевтика, позитивізм та неопозитивізм та ін.;
- ознайомлення з основними принципами побудови типології особистості у різні історичні епохи;
- визначення історичних та культурних умов формування психологічних знань, виокремлення психології в незалежну наукову галузь знань.

практичні:

- встановлення взаємозв'язку між теорією і методологією наукового дослідження (принципи позитивізму та неопозитивізму);
- визначення специфіки психологічної галузі знань;
- проведення порівняльного аналізу основних філософських концепцій та визначення їх впливу на формування сучасної психологічної теорії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати -

- основні філософські категорії («буття», «розвиток», «пізнання», «свідомість» та ін.), розбіжності у трактування змісту категорій в залежності від приналежності науковця до певної школи, напрямку;
- знати основні передумови виокремлення психології в самостійну галузь знань;
- загально-філософські принципи та вимоги до проведення наукового дослідження;
- філософські коріння походження основних психологічних шкіл (психоаналіз (ірраціональна філософія, філософія життя), когнітивна психологія (класична філософія, герменевтика), гештальтпсихологія (феноменологія), гуманістична психологія (феноменологія та екзистенціальна філософія) та ін.);
- розкривати зміст екзистенціальних проблем існування людини (проблема свободи, вибору, відповідальності та ін.);
- специфіку світоглядно-методологічного спрямування сучасних зарубіжних і вітчизняних психологічних шкіл, напрямів, течій, концепцій;
- зміст основних дискусій щодо актуальних філософських проблем сучасної психології;
- характерні особливості філософського аналізу актуальних проблем сучасної психології.

вміти:

- порівнювати різні філософські напрями та концепції, визначати спільні та відмінні положення;
- розкривати зміст основних філософських категорій та принципів;
- оцінювати концепції за різними критеріями, визначаючи найбільш прогресивні положення, встановлювати міру впливу теорії на сучасний стан психологічних концепцій;
- визначати основні методологічні принципи в дослідженні психічних явищ в межах різних філософських підходів та концепцій;
- простежувати основні логічні та історичні зв'язки між теоріями в межах однієї наукової парадигми;
- проводити обґрунтування отриманих результатів, узагальнювати окремі емпіричні закономірності;
- аналізувати основні тенденції та закономірності розвитку філософської методології щодо аналізу актуальних проблем сучасної психології.

загальна компетентність:

- класифікувати проблеми психології, напрями психологічних досліджень;
- оцінювати та зіставляти сучасні психологічні дослідження відповідно до історії психологічної думки;
- фіксувати психологічні думки та уявлення за допомогою відповідних дослідницьких методів;
- аналізувати досягнення психології в контексті розвитку сучасної науки.

предметна компетентність:

- характеризувати філософсько-епістемологічні, загальнонаукові, конкретно-наукові рівні професійного методологування;
- аналізувати системність та цілісність психологічних теорій, концепцій, їх місце у психології;
- характеризувати основні атрибути методологічного аналізу та обґрунтовувати категоріально-поняттєвий апарат психології;
- здійснювати цілісний аналіз проблем, цілей і завдань

психологічної практики;

➤ характеризувати основні практики у психології: психологічне консультування, психологічна діагностика, психологічна корекція та психологічна терапія.

ІІІ. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль І.

Філософія психології як філософія науки.

Тема 1. Вступ до філософії психології: предмет, завдання, функції філософії психології.

Тема 2. Передумови виокремлення психології у самостійну галузь знань.

Тема 3. Філософські коріння основних психологічних напрямків та шкіл.

Змістовний модуль ІІ.

Філософія психології як загальна методологія психології.

Тема 4. Методологія психології.

Тема 5. Філософський аналіз основних парадигм психології.

Тема 6. Філософські основи психологічного дослідження.

Тема 7. Світоглядна функція та ідеологеми психології.

IV. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек.	пр.	лаб.	ср.		лек.	пр.	лаб.	ср.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1.										
Змістовий модуль I. Філософія психології як філософія науки.										
Тема 1. Вступ до філософії психології: предмет, завдання, функції філософії психології.	4	2	2		5					
Тема 2. Передумови виокремлення психології у самостійну галузь знань.	4	2	2		10					
Тема 3. Філософські коріння основних психологічних напрямків та шкіл.	6	4	2		10					
Разом за змістовим модулем I.	39	8	6		25					
Змістовий модуль II. Філософія психології як загальна методологія психології.										
Тема 4. Методологія психології.	4	2	2		5					
Тема 5. Філософський аналіз основних парадигм психології.	4	2	2		10					
Тема 6. Філософські основи психологічного дослідження.	4	2	2		10					
Тема 7. Світоглядна функція та ідеологеми психології.	4	2	2		10					
Разом за змістовим модулем II.	51	8	8		35					
Усього годин	90	16	14		60					

V. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до філософії психології: предмет, завдання, функції філософії психології.	2
2	Передумови виокремлення психології у самостійну галузь знань.	2
3	Філософські коріння основних психологічних напрямків та шкіл.	4
4	Методологія психології.	2
5	Філософський аналіз основних парадигм психології.	2
6	Філософські основи психологічного дослідження.	2
7	Світоглядна функція та ідеологеми психології.	2

VI. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ ПЗ	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль I	
1	<p style="text-align: center;">Тема 1. Вступ до філософії психології: предмет, завдання, функції філософії психології</p> <p>1. Предмет, об'єкт, цілі, завдання та функції «Філософії психології».</p> <p>2. Філософія психології як філософія науки: типи філософії науки.</p> <p>3. Історія становлення філософії науки.</p> <p>4. Парадигмальні основи філософії науки.</p> <p>Практичні завдання:</p> <p>1. Визначте основні філософські принципи в психології (системності, розвитку, детермінізму).</p> <p>2. Назвіть основні стадії розвитку науки та поясніть історичну зміну її предмета.</p> <p>3. Охарактеризуйте провідні школи філософії науки.</p> <p>4. Визначте концепції методів наукового пізнання у філософії психології.</p> <p>Психологічний глосарій: філософія; психологія; світогляд;</p>	2

	<p>метод; методологія; науковий факт; теорія; парадигма; суспільство; позитивізм; феноменологія; герменевтика.</p> <p>Основна література до теми: 1; 3; 4; 14; 15; 20; 28; 31; 39; 42; 44; 45; 46; 47.</p> <p>Додаткова література: 2; 6; 12; 40; 47; 51; 54; 57; 58; 59; 62.</p>	
2	<p>Тема 2. Передумови виокремлення психології у самостійну галузь знань</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні етапи взаємодії філософії і психології. 2. Періодизація розвитку психології як науки. 3. Природно-наукові передумови зародження психології як самостійної науки. 4. Основні парадигми психології та принципи у яких вони конкретизуються у провідних психологічних напрямках та школах. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте особливості класичної та некласичної науки. 2. Назвіть передумови виокремлення психології із філософії. 3. Охарактеризуйте видозміну предмета психології протягом історії. 4. З'ясуйте провідні методологічні орієнтації основних психологічних напрямів та шкіл. <p>Психологічний глосарій: наука; матеріалізм; ідеалізм; емпіризм; раціоналізм; експеримент; експериментальна психологія; структуралізм; функціоналізм; біхевіоризм; психоаналіз; гуманістична психологія; гештальтпсихологія; когнітивна психологія.</p> <p>Основна література до теми: 5; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 17; 22; 24; 25; 27; 32; 34; 35; 36; 37; 38; 41; 50; 52.</p> <p>Додаткова література: 3; 28; 30; 41; 43; 44; 45; 48; 49; 50; 51; 55; 58; 59; 66; 69; 73; 74; 75; 97; 98; 99.</p>	2
3	<p>Тема 3. Філософські коріння основних психологічних напрямків та шкіл</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософські предтечі структуралізму, функціоналізму, біхевіоризму. 	2

	<p>2. Філософське підґрунтя психоаналізу, гештальтпсихології.</p> <p>3. Філософія гуманістичної, екзистенціальної і кроскультурної психології.</p> <p>4. Філософські проблеми сучасних психологічних напрямків.</p> <p>Практичні завдання:</p> <p>1. Визначте вплив позитивізму О. Конта на біхевіоризм.</p> <p>2. Охарактеризуйте філософську доктрину «радикального емпіризму» у психології (В. Джеймс).</p> <p>3. Назвіть основні характеристики раціовіталізму у психології.</p> <p>4. З'ясуйте основні напрями і результати культурної революції в психологічній науці.</p> <p>Психологічний глосарій: теорія; проблема; наукова категорія; монадологія; синтетична філософія; феноменологія; совість; раціоналізм; ірраціоналізм; трансценденція; інтенція; інтенціональна психологія; атеїзм; раціовіталізм; антропологія; еволюція; кроскультурний.</p> <p>Основна література до теми: 1; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 16; 21; 24; 25; 28; 36; 37; 39; 41; 45; 48; 52; 55; 56.</p> <p>Додаткова література: 10; 11; 16; 17; 23; 24; 25; 32; 43; 47; 51; 59; 69; 71; 72; 74; 75; 87; 89.</p>	
<p>Змістовий модуль II</p> <p>Філософія психології як загальна методологія психології</p>		
4	<p style="text-align: center;">Тема 4. Методологія психології</p> <p>1. Методологія наукового пізнання: функції, рівні, форми, структурні компоненти.</p> <p>2. Сутнісна специфіка методології психологічних досліджень.</p> <p>3. Методологічні рівні психологічного дослідження.</p> <p>4. Методологічна криза психології.</p> <p>Практичні завдання:</p> <p>1. Визначте форми наукового пізнання.</p> <p>2. Назвіть структурні компоненти науки.</p> <p>3. Охарактеризуйте психологічну науку як об'єкт методологічного аналізу.</p> <p>4. Поясніть, у чому полягає специфіка процедур та технік</p>	2

	<p>психологічного методологування.</p> <p>Психологічний глосарій: методологія; метод; ідея, проблема, факт, гіпотеза, теорія, концепція; методологічна криза; плюралізм; аналіз; синтез; емпіричний та теоретичний рівні дослідження; спостереження; експеримент; ідеалізація; формалізація.</p> <p>Основна література до теми: 3; 15; 18; 19; 20; 22; 26; 28; 30; 39; 42; 43; 44; 45; 53; 54.</p> <p>Додаткова література: 1; 7; 8; 9; 12; 15; 19; 27; 29; 34; 36; 37; 38; 39; 46; 53; 59; 62; 63; 67.</p>	
5	<p>Тема 5. Філософський аналіз основних парадигм психології</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Парадигмальний статус психології. 2. Особливості парадигмальних орієнтацій у психології. 3. Характеристика еволюціоністської та антиметодологічної концепцій розвитку наукового знання. 4. Психологія як поліпарадигмальна наука. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть функції методології наукового дослідження. 2. Визначте основні характеристики методологічних принципів психології. 3. Здійсніть аналіз описової, морфологічної та динамічної парадигм у психології. 4. Поясніть специфіку природничо-наукової, гуманістичної, конструктивістської та вітакультурної парадигм. <p>Психологічний глосарій: парадигма; досвід; вітакультурний; істина; гіпотеза; філософські категорії; психологічні категорії.</p> <p>Основна література до теми: 3; 15; 19; 20; 22; 28; 30; 39; 42; 43; 44; 45; 53; 54.</p> <p>Додаткова література: 7; 8; 9; 12; 15; 19; 27; 29; 36; 37; 38; 39; 46; 53; 59; 62; 63; 67.</p>	2
6	<p>Тема 6. Філософські основи психологічного дослідження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика філософських основ психологічного дослідження. 2. Основні методологічні та теоретичні проблеми психології. 	2

	<p>3. Методологічні принципи рівнів психологічного дослідження.</p> <p>4. Зв'язок аксіології, етики та деонтології з психологією.</p> <p>Практичні завдання:</p> <p>1. Поясніть, чим відрізняються рівні психологічного дослідження.</p> <p>2. Охарактеризуйте основні методологічні та теоретичні проблеми психології.</p> <p>3. Визначте, у чому полягає специфіка принципів філософсько-психологічного рівня психологічного дослідження.</p> <p>4. Назвіть основні деонтологічні принципи психології.</p> <p>Психологічний глосарій: фундаментальні та прикладні дослідження; системний підхід; відображення; спілкування; діяльність; особистість; антропогенез; градієнт; референтний; аксіологія; етика; деонтологія.</p> <p>Основна література до теми: 15; 18; 19; 20; 22; 26; 28; 30; 31; 39; 41; 44; 45; 53; 54.</p> <p>Додаткова література: 7; 8; 9; 13; 15; 20; 27; 29; 35; 36; 37; 38; 39; 46; 52; 53; 56; 59; 61; 67; 83; 86; 90.</p>	
7	<p>Тема 7. Світоглядна функція та ідеологеми психології.</p> <p>1. Загальна характеристика світогляду в філософії та психології.</p> <p>2. Світоглядна функція психології.</p> <p>3. Психологічні аспекти світоглядної культури провідних наукових теорій психології.</p> <p>4. Світогляд класичних і некласичних напрямів психології.</p> <p>Практичні завдання:</p> <p>1. Поясніть, як відбувається формування світоглядної культури особистості.</p> <p>2. Охарактеризуйте мотиваційно-ціннісну сферу особистості та її світогляд.</p> <p>3. Визначте, у чому полягає специфіка вивчення світогляду людини в психології.</p> <p>4. Назвіть основні ідеологеми класичних і некласичних напрямів психології.</p> <p>Психологічний глосарій: індивід; особистість; світогляд;</p>	2

<p>культура; ідеологема; менталітет; ментальність; суспільство; духовність; мораль; цінності.</p> <p>Основна література до теми: 1; 2; 3; 15; 16; 19; 22; 26; 28; 29; 30; 31; 39; 41; 44; 45; 46; 47.</p> <p>Додаткова література: 6; 34; 37; 47; 57; 58; 62; 66; 69; 79; 81; 84; 85; 89.</p>	
---	--

VII. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота магістрів (СРМ) полягає у підготовці до практичних занять спрямованій на опрацювання літератури з кожної теми за формою, яка обирається самостійно (конспект, тези, план, таблиця, схема, висновки тощо). Список рекомендованої літератури до кожної теми можна доповнити науковими працями, які слухач підібрав самостійно. Доцільно порівнювати виклад (або зміст) матеріалу з певного питання в різних джерелах.

СРМ передбачає підготовку до усіх видів контролю та підсумкової атестації.

Тема 1. Вступ до філософії психології: предмет, завдання, функції філософії психології

1. Визначте філософію психології як світогляд, метод пізнання та теорію соціального і культурного розвитку.
2. Назвіть які функції виконує філософія психології.
3. Поміркуйте, чим відрізняються основні філософські принципи психології.
4. Поясніть, у чому полягає специфіка фактуально-описової науки (за системою Аристотеля).
5. Визначте особливості класичної і некласичної науки.
6. Охарактеризуйте посткласичний період розвитку науки.
7. Поясніть специфіку позитивістської філософії науки.
8. Назвіть істотні ознаки позитивістської філософії.
9. Розкрийте зміст основних форм позитивістської філософії науки.
10. Обґрунтуйте методологічні концепції прагматизму.

11. Визначте, чим відрізняються методи наукового пізнання у марбургській та баденській школах неокантіанства.
12. Поясніть феноменологічні парадигми філософії науки.
13. Визначте вплив герменевтики на розвиток методології наукових досліджень.
14. Поміркуйте, яким чином феноменологія пов'язана з психологією.
15. Назвіть провідні психологічні концепції представників львівсько-варшавської школи.
16. Порівняйте методологічне підґрунтя неопозитивізму і неокантіанства.

Тема 2. Передумови виокремлення психології у самостійну галузь знань

1. З'ясуйте особливості класичної та некласичної науки.
2. Визначте методологічні та теоретичні засади становлення системного підходу у психології.
3. Наведіть приклади постмодернізму у постнекласичній науці.
4. Поясніть передумови виокремлення психології із філософії.
5. Визначте філософське коріння психологічних ідей.
6. Назвіть завдання емпіричної філософії.
7. Розкрийте особливості психології стародавнього та середньовічного світу.
8. З'ясуйте особливості розвитку психології у XVII та XVIII ст.
9. Назвіть природно-наукові передумови зародження психології як самостійної науки.
10. Поясніть, що сприяло становленню експериментальної психології.
11. Визначте роль асоціативної психології в історії психології.
12. Поміркуйте, який вплив на психологію мав структуралізм.
13. Поясніть методологічне підґрунтя функціоналізму.
14. Поясніть парадигмальні основи біхевіористичної психології.
15. Визначте особливості гештальтпсихології.
16. Поясніть, що є теоретичною основою психоаналізу.

Тема 3. Філософські коріння основних психологічних напрямків та шкіл

1. Обґрунтуйте, чому монадологія Г. В. Лейбніца є підґрунтям психоаналізу.
2. Визначте основні концептуальні положення синтетичної філософії Г. Спенсера.
3. Обґрунтуйте позитивістську методологію біхевіоризму.
4. Визначте основні концептуальні положення філософії І. Канта як історичної предтечі гештальтпсихології.
5. Обґрунтуйте, чому саме філософія прагматизму стала передумовою американського біхевіоризму.
6. Назвіть основні постулати філософської доктрини «радикального емпіризму» у психології.
7. Поміркуйте над проблемою стимулюючого начала людської діяльності в роботах німецьких ірраціоналістів.
8. Поясніть, як Ф. Ніцше розв'язував проблему нерационального.
9. Назвіть основні положення трансцендентальної феноменології та інтенціональної психології Е. Гуссерля.
10. Охарактеризуйте філософську герменевтику як методологему тлумачення духовного життя особистості (М. Хайдеггер, Х.-Г. Гадамер).
11. Визначте чотири фази розвитку будь-якої галузі науки.
12. Поясніть основні положення феноменології М. Мерло-Понті.
13. Розкрийте зміст атеїстичного екзистенціалізму А. Камю.
14. Поміркуйте з позиції екзистенціальної психології над питаннями про відношення людини до смерті і сенсу життя, свободи і відповідальності, самотності і любові.
15. З'ясуйте, чому Е. Фром стверджував ідею загального еволюціонування в ході історії людства.
16. Поясніть раціовіталізм Х. Ортега-і-Гассет.

Тема 4. Методологія психології

1. Охарактеризуйте класифікації методів наукового дослідження.
2. Визначте методи теоретичного дослідження.

3. Поясніть основні структурні елементи науки.
4. Поясніть дескриптивну та нормативну функції методологічного знання.
5. Назвіть форми наукового пізнання.
6. Визначте поняття методології.
7. Охарактеризуйте рівень процедури та техніки дослідження.
8. Назвіть функції методології у науковому пізнанні.
9. Охарактеризуйте методи емпіричного дослідження.
10. Розкрийте специфіку філософсько-споглядального рівня в структурі методологічного знання.
11. Поміркуйте, що є метою і завданням методологічного дослідження у психології.
12. Визначте психологічну науку як об'єкт методологічного аналізу.
13. З'ясуйте сутнісну специфіку методології психологічних досліджень.
14. Визначте співвідношення природничо-наукового та герменевтичного підходів в психологічному дослідженні.
15. Назвіть методологічні орієнтації сучасної психології.
16. Поміркуйте, над розв'язанням проблеми методологічної кризи психології.

Тема 5. Філософський аналіз основних парадигм психології

1. Поясніть поняття «парадигма» та «наукова революція» (Т. Кун).
2. З'ясуйте основні положення концепції зростання наукового знання К. Поппера.
3. Назвіть особливості еволюціоністської концепції розвитку наукового знання С. Тулміна.
4. Поясніть антиметодологічну теорію картини наукового пізнання П. Фейєрабенда.
5. Назвіть особливості описової парадигми у психології.
6. Визначте парадигмальний статус психології.
7. Визначте особливості морфологічної парадигми.
8. Назвіть головну філософську ваду теорії К. Поппера.

9. Поміркуйте, чи можна досягти раціонального розуміння психологічної науки і її історії.
10. Поясніть історико-методологічну модель наукового знання Лакатоса.
11. Назвіть відмінності «позитивної» і «негативної» евристики.
12. Назвіть три типи діяльності що існують у період нормальної науки.
13. Визначте особливості постпозитивістських історико-методологічних моделей наукового знання С. Тулміна та П. Фейєрабенда.
14. Назвіть ознаки психології як поліпарадигмальної науки.
15. Охарактеризуйте стрибкоподібність розвитку психологічної науки.
16. Охарактеризуйте методологічну орієнтацію критичного раціоналізму.

Тема 6. Філософські основи психологічного дослідження

1. Визначте функції філософії у науковому пізнанні.
2. Назвіть основні ознаки діалектичного способу мислення.
3. Поміркуйте який метод є антиподом діалектики.
4. Визначте філософські основи методологічного аналізу поняття «душа».
5. З'ясуйте проведення ряду яких пізнавальних операцій передбачає проведення експериментальних досліджень.
6. Зробіть порівняльно-методологічний аналіз теорій І Павлова і Б. Скінера.
7. Поміркуйте, що є умовою істинності аксіоматично побудованого знання.
8. Визначте основні функції методу вимірювання.
9. Поясніть, чому діалектика логічного та історичного є одним з основних принципів сучасної філософії психології та методології науки.
10. Поміркуйте, чому абстрактне знання є однією з форм знання.
11. Назвіть методи теоретичного рівня наукового пізнання.
12. Поясніть специфіку системного підходу аналізу об'єкта дослідження.

13. Поміркуйте, чому М. Бердяєв вважав, що науковість не є абсолютним і єдиним критерієм істини.
14. Назвіть основні методологічні принципи системного підходу.
15. Поясніть, чому у сучасній методології все більшого поширення набуває синергетика.
16. Визначте методологічну специфіку системного підходу.

Тема 7. Світоглядна функція та ідеологеми психології

1. Визначте термін «світогляд» за філософською енциклопедією.
2. Визначте термін «світогляд» за психологічною енциклопедією.
3. Визначте світоглядну функцію психології.
4. Поміркуйте, якими ознаками визначається якісна характеристика світогляду особистості у філософії та психології.
5. Визначте роль цінностей у науковому пізнанні.
6. З'ясуйте роль філософії як виду світоглядного знання.
7. Поміркуйте, яким чином пов'язані між собою свідомість, світогляд та діяльність.
8. Визначте критерії зрілості світоглядної культури особистості.
9. Поясніть, чому світоглядна стратегія (основна функція світогляду) називається методологічною.
10. Поміркуйте, чому науковий світогляд є похідним від наукового знання.
11. Зробіть структурно-функціональний аналіз світоглядної культури особистості.
12. Поясніть, чому С. Л. Франк наголошував на «фоновому» характері світогляду.
13. Назвіть критерії і показники зрілості світоглядної культури особистості.
14. Поясніть, чому каузальна парадигма психологічного мислення вимагає доповнення синхроністичної парадигми.
15. Поміркуйте над ознаками синхроністичного способу мислення (синхроністичною парадигмою).
16. Поміркуйте, чому культура світогляду психолога виражається в його методологічній культурі.

Практичне завдання для самостійної роботи

Студенти мають виконати практичне завдання, а саме написати есе за обраною темою. Тему есе студент обирає самостійно. Обсяг есе 2-3 сторінки. Критерієм оцінки є самостійність і науковість викладу думок, оперування філософськими і психологічними категоріями. Для написання есе студент добирає мінімум 3 наукові публікації за обраною темою та опрацьовує їх. Есе подається у письмовій формі та обов'язковій усній доповіді.

Теми для написання есе

1. Проблема взаємодії психології та філософії.
2. Об'єктивні засади формування методології філософії.
3. Взаємозв'язок філософії і психології в історичному контексті.
4. Загальна характеристика філософських проблем психології.
5. Філософські проблеми психології як науки на сучасному етапі.
6. Філософська проблема свідомості в контексті різноманіття психологічних традицій та теорій.
7. Проблема наукового факту в психології.
8. Психологічна складова давньокитайської філософії.
9. Теософський підхід в психології: спроба нового синтезу чи нав'язування східної (буддистської) методології.
10. Психологічні погляди давньогрецьких філософів.
11. Психологічні погляди Сократа.
12. Психологія і математика у вченні Піфагора.
13. Психологічні погляди середньовічних християнських мислителів.
14. Філософсько-психологічна думка епохи Відродження.
15. Філософські основи психології періоду класичної німецької філософії.
16. І. Кант: раціоналістична психологія з прагматичної точки зору.
17. Психологія розірваної свідомості та психологічна і етична природа совісті за Г. В. Ф. Гегелем.
18. Філософська специфіка персоналізму.
19. Філософська специфіка біхевіоризму.

20. Філософська специфіка генетичної психології.
21. Філософська специфіка структурної психології.
22. Філософська специфіка гештальтпсихології.
23. Філософська специфіка психоаналізу.
24. Філософська специфіка гуманістичної психології.
25. Філософські концепції людини та інтерпретації психічних явищ.
26. Проблема методологічного забезпечення міждисциплінарних досліджень психодіагностичної діяльності.
27. Теологія і психологія в ХХІ ст.
28. Філософський період розвитку психології: від античності до виникнення експериментальної психології.
29. Методологія філософії та методологія психології: загальне і особливе.
30. Принципи дослідження в філософії психології.
31. Наукові категорії філософії психології.
32. Людина і суспільство в філософії та психології.
33. Проблеми «людина – природа» в психології і філософії.
34. Розуміння свідомості в філософії і психології.
35. Розуміння розвитку в психології та філософії.
36. Проблема детермінації психічних явищ як методологічна проблема.
37. Проблема пізнання в філософії психології: гносеологія та когнітивна психологія.
38. Аксиологічні проблеми філософії психології.
39. Етичні засади психологічного дослідження.
40. Філософія психології та світогляд особистості.

VIII. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Система оцінювання

Поточний контроль успішності студентів здійснюється в усній та письмовій формах під час проведення практичних занять. Оцінка поточного контролю знань студентів виставляється за:

1. Систематичність та активність на практичних заняттях, при цьому оцінюється рівень знань продемонстрованих у відповідях і виступах на заняттях, активність при обговоренні дискусійних питань.

2. Виконання тематичних контрольних робіт (при цьому оцінка виставляється за практичні навички та теоретичні знання яких набули студенти після опанування певної теми, за результатами тестування, відповідей на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, виконання індивідуальних завдань).

Облік успішності здійснюється у відповідному журналі групи у традиційній 5-бальній шкалі (для кожного виду роботи: УПК та ППК). Максимальна кількість балів яку студент може отримати на практичному занятті за УПК та ППК дорівнює 10 балів.

Поточний контроль (УПК/ППК : мах. сума 70 балів):

1. Усний поточний контроль (УПК: мах. 5 балів): Усна відповідь (розкриття теоретичних питань) на практичному занятті оцінюється від 1 до 5 балів.

2. Письмовий поточний контроль (ППК: мах. 5 балів), а саме виконання тестів або письмових завдань:

2.1. Тест (мах 5 бали). Письмове тестове завдання з окремої теми оцінюється наступним чином :

- 10 правильних відповідей – 5 балів;
- 9 - 8 правильних відповіді – 4 бали;
- 7 - 6 правильних відповідей – 3 бали;
- 5 – 4 правильних відповіді – 2 бали;
- 3 - 1 правильних відповідей – 1 бал.

2.2. Письмове завдання за темою практичного заняття, або психологічний диктант (психологічний глосарій до теми) оцінюється мах. 5 бали.

У випадку коли студент не готовий до виконання завдання, йому нараховується 0 балів.

Підсумковий модульний контроль успішності студентів (мах. 20 балів). Підсумковий контроль знань проводиться у формі письмового тестування за програмою даної навчальної дисципліни, яке складається з 60 питань.

Шкала оцінювання виглядає наступним чином:

- 60 правильних відповідей – 20 балів;
- 57-59 правильних відповідей – 19 балів;
- 51-56 правильних відповідей – 16 балів;
- 45-50 правильних відповідей – 14 балів;
- 39-44 правильних відповідей – 12 балів;
- 30-38 правильних відповідей – 10 балів;
- 21-29 правильних відповідей – 8 балів;
- 11-20 правильних відповідей – 6 балів;
- 6-10 правильних відповідей – 4 бала;
- 1-5 правильних відповідей – 2 бала.

У разі відсутності студента під час проведення модульного контролю з поважних причин, підтверджених відповідними документами, студент виконує перевірочну роботу у погоджений з викладачем час. У всіх інших випадках відсутність студента під час модульного контролю автоматично зараховується йому як незадовільна оцінка (0 балів) за відповідний модуль.

Самостійна робота (перевірка словника (психологічного глосарію до тем курсу) та есе оцінюється мах. 10 балів (по 5 балів за кожний вид роботи).

Поточне тестування та самостійна робота							Есе	Підсумковий тест	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				10	20	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7			
10	10	10	10	10	10	10			

T1, T2 ... T12 - теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ІХ. Питання до заліку з навчальної дисципліни

1. Філософія психології як наука та навчальна дисципліна. Психологічні проблеми як предмет філософського осмислення.
2. Взаємозв'язок філософії і психології в історичному контексті.
3. Світоглядно-методологічні засади психологічних концепцій.
4. Загальна характеристика філософських проблем психології.
5. «Вічні» філософські проблеми та їх психологічні аспекти.
6. Проблема розуміння природи та сутності людини. Психофізіологічна проблема.

7. Філософська проблема свідомості в контексті різноманіття психологічних традицій та теорій.
8. Проблема детермінації: моделі розуміння обумовленості психічних явищ.
9. Предмет філософських проблем психології як світоглядно-методологічна проблема.
10. Проблема статусу психологічного знання.
11. Проблема єдності і цілісності психологічного знання.
12. Проблема наукового факту в психології.
13. Глобальний еволюціонізм і проблема історичності психіки.
14. Проблема об'єктивності методу в психології.
15. Методологічні проблеми міждисциплінарних досліджень свідомості.
16. Проблема вимірювання в психокорекційній діяльності.
17. Проблема використання математичного апарату в психології.
18. Основні етапи виникнення і розвитку філософських проблем психології.
19. Проблема стимулюючого начала людської діяльності в роботах німецьких ірраціоналістів.
20. І. Кант: антропологія з прагматичної точки зору.
21. Теоретична та юридична психології – епістемологічний та соціальний контексти.
22. Проблема використання технологій впливу на психіку.
23. Філософські та методологічні проблеми психологічної освіти.
24. Світоглядно-методологічні засади основних психологічних концепцій.
25. Проблема міждисциплінарної комунікації в психології.
26. Філософські концепції людини та інтерпретація психічних явищ.
27. Психофізіологічна проблема в сучасній філософії та психології.
28. Проблема обумовленості психічних явищ.
29. Сучасні наукові концепції детермінізму й можливість їх застосування в психології.
30. Проблема детермінізму в сучасній філософії .
31. Природничий та гуманітарний статус психологічного знання.

32. Теоретична та практична психології – епістемологічний та соціальний контексти.
33. Теоретичні проблеми психології в контексті зміни типу наукової раціональності.
34. Проблема істинності та обґрунтованості психологічного знання.
35. Проблема об'єктивності в умовах постнекласичної науки.
36. Глобальний еволюціонізм і проблема історичності психіки.
37. Психологія розірваної свідомості та психологічна і етична природа совісті за Г.В.Ф. Гегелем.
38. Проблема методологічного забезпечення міждисциплінарних досліджень психодіагностичної діяльності.
39. Проблема математизації та комп'ютерного модулювання психодіагностичної діяльності.
40. Філософські засади реконструкції історії психології. Актуальність ревізії методології історії психології.
41. Марксистська версія реконструкції історії психологічної науки.
42. Історія психологічної науки в аналітичній традиції.
43. Сучасний стан та світоглядно-методологічні тенденції історії психології.
44. Аксіологічні проблеми юридичної психології: історія та сучасність.
45. Етичні засади психодіагностичної і психокорекційної діяльності.
46. Філософська суть української психології.
47. Генетична психологія (за Сергієм Максименком).
48. Загальна характеристика філософських проблем новітніх напрямків у психології.
49. Загальна характеристика психоаналітичної герменевтики А. Лоренцера.
50. Український менталітет та перспективи національного розвитку.
51. Загальна характеристика міфологічних уявлень про психіку.
52. Психіка в контексті близькосхідних філософсько-теологічних доктрин.
53. Психологія в брахманізмі та індуїзмі.
54. Психологічна складова давньокитайської філософії.
55. Психологічні погляди давньогрецьких філософів.

56. Психологічні погляди середньовічних християнських мислителів (Августин Блаженний, Хома Аквінський).
57. Психологічні погляди Сократа.
58. Психологія і математика у вченні Піфагора.
59. Психологічне вчення Платона.
60. Психологічний механізм Аристотеля.
61. Трактівка душі Августином Блаженим.
62. «Сума теології» Фоми Аквінського як джерело психології.
63. Філософсько-психологічна думка Відродження.
64. Психологія в слов'янському Відродженні.
65. Природничо-наукове і містичне пояснення психіки людини.
66. Особливості психології самотворення людини в філософських системах представників класичної німецької філософії.
67. Феноменологічна психологія.
68. Філософські джерела інструменталізму.
69. Вплив ноосферної теорії В. І. Вернадського на подальший розвиток психології.
70. Теолого-антропологічні трактати Тейяр де Шардена і Альберта Швейцера та їх психологічна складова.

Х. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Щербакова І. М. Навчальна програма курсу «Філософія психології». Для студентів спеціальності «Практична психологія» / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 28 с.
2. Щербакова І. М. Навчальна програма курсу «Методологічні та теоретичні проблеми психології». Для студентів спеціальності «Практична психологія» / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 18 с.
3. Щербакова І. М. Методичні рекомендації до написання курсової роботи з курсу «Психологія праці» : навч. посіб. [для студ., що навч. за напрямом підготов.: 6.030103. Практична психологія] / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. – 72 с.
4. Щербакова І. М. Психологія праці : теоретичні і методологічні

основи наукових досліджень: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] /
І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. –
144 с.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО ЗМІСТОВНИХ МОДУЛІВ КУРСУ

Приклад тестового завдання до Т. 1. ЗМ І.

1. Функція наукового знання (етап наукового дослідження) сутністю якого є фіксація даних експерименту або спостереження за допомогою певної системи позначень, прийнятих у даній науці називається:
 - а) пояснення;
 - б) описування;
 - в) розуміння.
2. Однобічний, суб'єктивно довільний метод аргументації, який, маніпулюючи поняттями, несуттєве видає за суттєве називається:
 - а) негативна діалектика;
 - б) еклектика;
 - в) софістика.
3. Розуміння світу і спосіб мислення, за якого різні явища, предмети розглядаються в їх взаємозв'язку, у взаємодії протилежних сил та тенденцій називається:
 - а) гносеологією;
 - б) діалектикою;
 - в) онтологією.
4. Засновником постпозитивізму є:
 - а) І. Лакатос;
 - б) Т. Кун;
 - в) К. Поппер.
5. Антиподом діалектики є :
 - а) метафізичний метод;
 - б) системний метод;
 - в) структурний метод.
6. Виступав проти універсальних принципів і норм, є автором «анархічної епістемології»:

- а) І. Лакатос;
- б) П. Фейєрабенд;
- в) М. Полані.

7. Марбургська школа неокантіанства основну увагу приділяла вивченню логічних основ:

- а) філософії І. Г. Фіхте;
- б) філософії І. Канта;
- в) Г. В.-Ф. Гегеля.

8. Філософський ідеалістичний напрям, що виник у другій половині ХІХ століття в Німеччині під гаслом «Назад до Канта» називався:

- а) неопозитивізм;
- б) неокантіанство;
- в) прагматизм.

9. Засновником американського прагматизму є:

- а) Ч. С. Пірс;
- б) Дж. Дьюї;
- в) Вандельбанд.

10. Засновником феноменології є:

- а) Х.-Г. Гадамер;
- б) В. Дільтей;
- в) К. Гуссерль.

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Бичко А. К., Бичко І. В., Табачковський В. Г. Історія філософії : Підручник / А. К. Бичко, І. В. Бичко, В. Г. Табачковський. – К.: Либідь, 2001. – 408 с.
2. Варій М. Й. Психологія особистості : Навч. посібник для вузів / М. Й. Варій. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 592 с.
3. Величковский Б. М. Основы психологии познания: в 2 т. – Т. 1. / Б. М. Величковський. – М.: Смысл: Издательский центр «Академия», 2006. – 448 с.
4. Вступ до філософії: Історико-філософська пропедевтика: Підручник / Г. І. Волинка, В. І. Гусєв, І. В. Огородник, Ю. О. Федів; За ред. Г. І. Волинка. – К.: Вища школа, 1999. – 624 с.
5. Гальперин П. Я., Ждан А. Н. История психологи / П. Я. Гальперин, А. Н. Ждан. – М.: Акад. проект Деловая книга, 2002. – 832 с.
6. Гуманістична психологія: Антологія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів: [у 3-х т.]. / Р. Трач, Г. Балл. – К.: Університетське видавництво «Пульсари», 2001. – Том 1: Гуманістичні підходи в західній психології ХХ ст. – 2001. – 252 с.
7. Гуманістична психологія: Антологія: [в 3-х т.]. : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Р. Трач, Г. Балл. – К.: Унів.вид-во ПУЛЬСАРИ, 2001. – Т. 2: – 2005. – 279 с.
8. Данилюк І. Історія психології в Україні / І. Данилюк. – К.: Либідь, 2002. – 152 с.
9. Ждан А. Н. История психологии : от античности к современности: Учебник для вузов. – 4-е изд., перераб. – М.: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2002. – 528 с.
10. Жуков С. М., Жукова Т. В. Історія психології: Навчальний посібник. – К.: Цент навчальної літератури, 2005. – 224 с.
11. Жуков С. М., Жукова Т. В. Історія психології. – К.: Кондор, 2009. – 232 с.

12. История зарубежной психологии 30-е – 60-е годы XX века : Тексты / [под ред. П. Я. Гальперина, А. Н. Ждан]. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1986. – 342 с.
13. История психологии (10-е – 30-е гг. Период открытого кризиса): Тексты / [под ред. П. Я. Гальперина, А. Н. Ждан]. – 3-е изд. – Екатеринбург : Деловая кн., 1999. – 364 с.
14. История философии: Учеб. пособие для вузов/ А. Н. Волкова, В. С. Горнев, Р. Н. Данильченко и др.; Под ред. В. М. Мапельман и Е. М. Пенькова. – М.: «Издательство ПРИОР», 1997. – 464 с.
15. Канке В. А. Философия науки: краткий энциклопедический словарь / В. А. Канке. – М.: Издательство «Омега-Л», 2008. – 328 с.
16. Коплстон Ф. История философии. XX век / Пер. с англ. П. А. Сафронова. – М.: ЗАО Центрполиграф, 2002. – 269 с.
17. Корольчук М. С., Криворучко П. П. Історія психології: Навч. посібник. / М. С. Корольчук, П. П. Криворучко. – К.:Ельга, Ніка-Центр, 2010. – 248 с.
18. Кохановский В. П. Философия и методология науки / В. П. Кохановский. – Ростов-на-Дону.: Феникс, 1999. – 576 с.
19. Лебедев С. А. Философия науки: Словарь основных терминов / С. А. Лебедев. – М.: Академический проспект, 2004. – 320 с.
20. Леонтьев А. Н. Философия психологии: Из научного наследия / Под ред. А. А. Леонтьева, Д. А. Леонтьева. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1994. – 228 с.
21. Лихи Т. История современной психологии / Т. Лихи. – СПб.: Питер, 2003. – 448 с.
22. Ломов Б. Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии / Б. Ф. Ломов. – Изд-во «Наука», 1984, – 444 с.
23. Лучинин А. С. История психологи: Учебное пособие / А. С. Лучинин. – М.: Изд-во «Экзамен», 2005. – 288 с.
24. Маноха І. П., Роменець В. А. Історія психології ХХ століття: Навчальний посібник для ВНЗ. – К.: Либідь, 2003 – 990 с.
25. Марцинковская Т. Д. История психологии: Учеб. пос. для студ. высш. учеб. зав. / Т. Д. Марцинковская. – М.: Издательский центр «Академия», 2009. – 544 с.

26. Методологические основы психологии: хрестоматия; учебно-методический комплекс / авторы и составители С. Ю. Манухина, А. Н. Занковский. – М., Изд. центр ЕАОИ, 2009. – 152 с.
27. Морозов А. В. История психологии : учеб. пособие [для высш. учеб. завед.] / А. В. Морозов. – Москва : Академ. Проект, 2003. – 288 с.
28. Микешина Л. А. Философия науки / Л. А. Микешина. – М. : Прогрес-Традиция, МПСИ, Флинта, 2005. – 464 с.
29. Мироненко В. В. Хрестоматия по психологии / А. В. Петровский. – М.: Просвещение, 1977. – 527 с.
30. Никифоров А. Л. Философия науки: история и методология. Учебное пособие / А. Л. Никифоров. – М.: Дом интеллектуальной книги, 1998. – 280 с.
31. Основы современной философии. Издание 2-е дополненное. Серия «Мир культуры, истории и философии». – СПб.: Издательство «Лань», 1999. – 352 с.
32. Петровский А. В., Ярошевский М. Г. История и теория психологии. В 2-х т. / А. В. Петровский, М. Г. Ярошевский. – Ростов-на-Дону: Издательство «Феникс», 1996. Т.1 – 416 с., Т.2. – 416 с.
33. Роменець В. А. Історія психології Стародавнього світу і середніх віків / В. А. Роменець. – К.: Вища школа, 1983. – 416 с.
34. Роменець В. А. Історія психології епохи Відродження / В. А. Роменець. – К.: Вища школа, 1988. – 408 с.
35. Роменець В. А. Історія психології епохи Просвітництва: Навч. Посібник / В. А. Роменець. – К.: Вища школа, 1993. – 568 с.
36. Роменець В. А. Історія психології XVIII століття. Епоха Просвітництва: Навч. посібн. – К.: Либідь, 2006. – 1000 с.
37. Роменець В. А. Історія психології XIX – початку XX століття / В. А. Роменець. – К.: Вища школа, 1995. – 613 с.
38. Саугстад П. История психологии. От истоков до наших дней / П. Саугстад. – Самара: Бахрах. – М, 2008. – 544 с.
39. Сергієнко В. В. Філософські проблеми наукового пізнання: навчальний посібник / В. В. Сергієнко. – Кременчук: Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, 2011. – 103 с.

40. Современная западная философия: Словарь. / Сост.: Малахов В. С., Филатов В. П. – М.: Политиздат, 1991. – 414 с.
41. Смит Н. Современные системы психологии / Н. Смит. – СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2003. – 384 с.
42. Ушаков Е. В. Введение в философию и методологию науки: Учебник / Е. В. Ушаков. – М.: Издательство «Экзамен», 2005. – 528 с.
43. Философия науки: Словарь основных терминов. – М.: Академический Проспект, 2004. – 320 с.
44. Философия науки: Общие проблемы познания. Методология естественных и гуманитарных наук: хрестоматия / отв. ред.-сост. Л. А. Микешина. – М.: Прогресс-Традиция : МПСИ: Флинта, 2005. – 992 с.
45. Философия науки: Общие проблемы познания. Методология естественных и гуманитарных наук: хрестоматия / отв. ред.-сост. Л. А. Микешина. – М. : Прогресс-Традиция : МПСИ: Флинта, 2005. – 992 с.
46. Философский энциклопедический словарь / Гл. редакция: Л. Ф. Ильичев, П. Н. Федосеев, С. М. Ковалев, В. Г. Панов. – М.: Сов. Энциклопедия, 1983. – 840 с.
47. Философский энциклопедический словарь. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 576 с.
48. Фрейджер Р., Фейдимен Д. Личность: теории, эксперименты, упражнения / Р. Фрейджер, Д. Фейдимен. – СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2002. – 864 с.
49. Хрестоматия по философии: Учебное пособие / Отв. ред. и сост. А. А. Радугин. – Москва: Центр, 2001. – 416 с.
50. Хрестоматия по истории психологии: период открытого кризиса (начало 10-х – середина 30-х годов XX в.) / Под ред. П. Я. Гальперина, А. Н. Ждан . – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1980. – 296 с.
51. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности / Л. Хьелл, Д. Зиглер. – СПб.: Питер Ком, 1999. – 608 с.
52. Шульц Д. П., Шульц С. Э. История современной психологии / Д. П. Шульц, С. Э. Шульц. – СПб.: Изд-во «Евразия», 1998. – 528 с.
53. Щедровицкий Г. П. Психология и методология / Г. П. Щедровицкий. – М. : Путь, 2004. – 466 с.

54. Юревич А. В. Психология и методология / А. В. Юревич. – Издательство: ИП РАН, 2005. – 312 с.
55. Якунин В. А. История психологии: Учеб. пособие / В. А. Якунин. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2001. – 379.
56. Ярошевский М. Г. История психологии / М. Г. Ярошевский. – М.: Мысль, 1985. – 575 с.

Додаткова література:

1. Авраменко К. Б. Основи науково-дослідної роботи : навчально-методичний посібник для вчителів та учнів загальноосвітніх навчальних закладів / Авраменко К. Б. – Миколаїв : Степ-інфо, 2005. – 132 с.
2. Ананьев Б. Г. Человек как предмет познания / Б. Г. Ананьев.– СПб.: Питер, 2001. – 288 с.
3. Андерсон Д. Р. Когнитивная психология. 5-е изд. / Д. Р. Андерсон. – СПб. : Питер, 2002. – 496 с.
4. Аристотель. Політика / Аристотель. – К.: Основи, 2005. – 239 с.
5. Аристотель. Сочинения в четырех томах. – М.: Мысль, 1975. – Т. 1, 550 с; – М.: Мысль, 1978. –Т. 2, – 687 с; – М.: Мысль, 1981: – Т. 3, – 613 с; – М.: Мысль, 1983. – Т. 4, – 830 с.
6. Асмолов А. Г. По ту сторону сознания: Методологические проблемы неклассической психологии / А. Г. Асмолов. – М.: Смысл, 2001. – 480 с.
7. Баскаков А. Я. Методология научного исследования: учебное пособие для студентов высших учебных заведений / Баскаков А. Я., Туленков Н. В. – К.: МАУП, 2004. – 216 с.
8. Білоусова Т. П. Основи наукових досліджень : навч. посібник / Т. П. Білоусова, Ю. О. Маркітантов. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський держ. універ-т, 2004. – 119 с.
9. Бочелюк В. Й. Методика та організація наукових досліджень із психології : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Бочелюк В. Й., Бочелюк В. В. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 360 с.
10. Бэкон Ф. Сочинения. В 2-х томах / Ф. Бэкон. – М. : Мысль, 1971. – Т. 1. – 590 с.

11. Бэкон Ф. Сочинения в двух томах / Ф. Бэкон. – М.: Мысль, 1978. – Т. 2. – 575 с.
12. Василюк Ф. Е. Методологический анализ в психологии / Ф. Е. Василюк. – М.: МГППУ; Смысл, 2003. – 240 с.
13. Валеев Г. Х. Методология и методы психолого-педагогических исследований: Учеб. пособ. / Г. Х. Валеев. – Стерлитамак: Стерлитамак. гос. пед. ин-т, 2002. – 134 с.
14. Великие мыслители Востока./ Под ред. Яна П. Мак-Грилла. – М.: Кроим, 1994. – 516 с.
15. Волков Б. С., Волкова Н. В., Губанов А. В. Методология и методы психологического исследования. Учебное пособие для вузов. – 4-е изд., испр. и доп. / Б. С. Волков, Н. В. Волкова, А. В. Губанов. – М.: Академический Проект; Фонд «Мир». 2005. – 352 с.
16. Гадамер Х.-Г. Истина и метод. Основы философской герменевтики / Х.-Г. Гадамер. – М.: Прогресс, 1988. – 704 с.
17. Гегель Г. В. Ф. Философия религии. В 2-х томах / Г. В. Ф. Гегель. – Т. 1. – 1976. – 532 с.; Т. 2. – 1997. – 573 с.
18. Гельвецій К. А. Про людину, її розумові здібності та її виховання / К. А. Гельвецій. – К.: Основи, 1994. – 416 с.
19. Герасимова И. В. Методологические основы системного подхода: хрестоматия / И. В. Герасимова. – Владивосток: ДВГМА им. адм. Г. И. Невельского, 1999. – 159 с.
20. Гордієнко С. Г. Молодому науковцю коротко про необхідне : науково-практичний посібник / Гордієнко С. Г. – К.: КНТ, 2007. – 92 с.
21. Гроф С. Духовный кризис. Статьи и исследования / С. Гроф. – М.: МТМ, 1995. – 256 с.
22. Гроф С. Путешествие в поисках себя / С. Гроф. – М.: Институт трансперсональной психологии, Издательство Института Психотерапии, 2001. – 336 с.
23. Гумбольдт В. Язык и философия культуры / В. Гумбольдт. – М.: Прогресс, 1985. – 456 с.
24. Гуссерль Э. Кризис европейских наук и трансцендентальная феноменология. Введение в феноменологическую философию / Э. Гуссерль. // Вопросы философии. – 1992. – № 7. – С. 136-175.

25. Декарт Р. Рассуждение о методе. Избр. произв. в 2 т. / Р. Декарт. – М.: Мысль, 1989. – Т. 1. – 654 с.
26. Древнекитайская философия. Собрание текстов в двух томах. – М.: Мысль, 1972. – Т. 1, – 363 с; – М.: Мысль, 1973. – Т. 2, – 384 с.
27. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Єріна А. М., Захожай В. Б., Єрін Д. Л. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
28. Загальна психологія: Хрестоматія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К.: Каравела, 2007. – 640 с.
29. Зягвязинский В. И., Атаханов Р. Методология и методы психолого-педагогического исследования / В. И. Зягвязинский, Р. Атаханов. – М.: Издательство «Академия», 2005. – 208 с.
30. Избранные произведения мыслителей стран Ближнего и Среднего Востока IX – XIV вв. / С. Н. Григорян. А. В. Сагадеев. – М. : Соцэкгиз, 1961. – 632 с.
31. Камю А. Бунтующий человек. Философия. Политика. Искусство. – М. : Политиздат, 1990. – 415 с.
32. Кант И. Сочинения в шести томах / И. Кант. – М. : Мысль, 1965. – Т. 4. Ч. 1. – 1965. – 544 с.
33. Кант И. Критика чистого разума / И. Кант. – М. : Мысль, 1994. – 591 с.
34. Каратерзи В. А. Методология, теория и методы психологического исследования: учебно-методическое пособие / В. А. Каратерзи. – Витебск: УО «ВГ им. П. М. Машерова», 2010. – 61 с.
35. Ковальчук В. В. Основы научных исследований : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. – 4-е вид., перероб. і доп. – К. : Професіонал, 2007. – 240 с.
36. Ковальчук В. В. Основы научных исследований : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. – 5-е вид. – К. : Професіонал, 2008. – 240 с.
37. Корнилова Т. В., Смирнов С. Д, Методологические основы психологии / Т. В. Корнилова, С. Д. Смирнов. – СПб.: Питер, 2007. – 320 с.
38. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О. В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2006. – 204 с.

39. Лубовский Д. В. Введение в методологические основы психологии / Д. В. Лубовский. – М.: Изд-ва МОДЭК, МПСИ, 2007. – 224 с.
40. Малашкина М. Популярная история психологии. – М.: Вече, 2002. – 480 с.
41. Маслоу А. Мотивация и личность. 3-е изд. / А. Маслоу. – СПб.: Питер, 2003. – 352 с.
42. Мозгова Н. Г. Київська духовна академія, 1819-1920: філософський спадок. – К. : Книга, 2004. – 320 с.
43. Ницше Ф. Так говорил Заратустра: Книга для всех и ни для кого / Ф. Ницше. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1990. – 302 с.
44. Ницше Ф. Утренняя заря / Ф. Ницше. – СПб.: Издательский Дом «Азбука-классика», 2008. – 384 с.
45. Олпорт Г. Становление личности: Избранные труды / Г. Олпорт. – М.: Смысл, 2002. – 462 с.
46. Пилипчук М. І. Основи наукових досліджень : підручник для студентів вищих навчальних закладів / Пилипчук М. І., Григор'єв А. С., Шостак В. В. – К. : Знання, 2007. – 270 с.
47. Планк М. Позитивизм и реальный внешний мир/ М. Планк // Вопросы философии. – 1998. – № 3. – С.120–133.
48. Платон. Діалоги / Платон. – Харків : Фоліо, 2008. – 349 с.
49. Платон. Держава / Платон. – К. : Основи, 2005. – 355 с.
50. Платон. Сочинения в трех томах / Платон. – М.: Мысль, 1970. – Т. 2. – 611 с.; – М.: Мысль, 1971 – Т. 3. – 687 с.
51. Поппер К. Логика и рост научного знания / К. Поппер. – М.: Прогресс, 1983. – 302 с.
52. Психологічна деонтологія: етичні кодекси : Хрестоматія / Уклад. В. О. Климчук. – К. : МАУП, 2005. – 88 с.
53. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / П'ятницька-Позднякова І.С. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 116 с.
54. Рассел Б. Человеческое познание. Его сфера и границы/ Б. Рассел – М.: Институт общегуманитарных исследований, 2001. – 560 с.

55. Роджерс К. Р. Становление личности. Взгляд на психотерапию / К. Р. Роджерс. – М. : Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2001. – 416 с.
56. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Романчиков В. І. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 254 с.
57. Рорти Р. Прагматизм и философия / Р. Рорти // Философская и социологическая мысль. –1995. – № 9-10. – С.88–112.
58. Рубинштейн С. Л. Бытие и сознание. Человек и мир / С. Л. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2003. – 512 с.
59. Савчин М. Методологеми психології: монографія / Мирослав Савчин. – К. : Академвидав, 2013. – 224 с.
60. Савчин М. Духовна парадигма психології: монографія / Мирослав Савчин. – К. : Академвидав, 2013. – 252 с.
61. Свердан М. М. Основи наукових досліджень : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Свердан М. М., Свердан М. Р. – Чернівці : Рута, 2006. – 352 с.
62. Современные философские проблемы естественных, технических и социально-гуманитарных наук: Учебник для аспирантов и соискателей ученой степени кандидата наук / под общ. ред. В. В. Миронова. – М.: Гардарики, 2007. – 639 с.
63. Соловйов С. М. Основи наукових досліджень : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Соловйов С. М. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 176 с.
64. Социальная психология: Хрестоматия / Е. П. Белинская, О. А. Тихомандрицкая. – М.: Аспект Пресс, 2000. – 475 с.
65. Сравнительная психология и зоопсихология / Г. В. Калягина. – СПб.: Питер, 2003. – 416 с.
66. Старовойтенко Е. Б. Культурная психология личности: монография. – М.: Академический Проект; Гаудеамус, 2007. – 310 с.
67. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень. Підручник / Д. М. Стеченко. – К., Знання, 2007. – 317 с.
68. Хрестоматия по возрастной и педагогической психологии. Работы советских психологов периода 1946 – 1980 гг. / Под ред. И. И. Ильсова, В. Я. Ляудис. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981. – 304 с.

69. Фейерабенд П. Избранные труды по философии и методологии науки / П. Фейерабенд. – М. : Прогресс, 1986. – 542 с.
70. Философы Греции. Основы основ: логика, физика, этика. – М.: ЗАО Изд. во «ЭКСМО Пресс»; Харьков. Изд-во «Фолио», 1999. – 1056 с.
71. Фихте И. Г. Сочинения. Работы 1792 – 1801 гг. / И. Г. Фихте. – М.: Научно-издательский центр «Ладомир», 1995. – 656 с.
72. Франк С. Л. Сочинения / С. Л. Франк. – М. : Правда, 1990. – 608 с.
73. Фрейд З. Малое собрание сочинений / З. Фрейд. – СПб.: Издательская Группа «Азбука-классика», 2010. – 992 с.
74. Фрейд З. Избранное / З. Фрейд. – М. : Внешторгиздат, 1990. – 448 с.
75. Фромм Э. Бегство от свободы / Э. Фромм. – М. : Академический Проект, 2008. – 254 с.
76. Фромм Э. Душа человека / Э. Фромм. – М.: Республика, 1992. – 430 с.
77. Фурман А. В. Ідея професійного методологування: монографія / Фурман А. В. – Ялта-Тернопіль : Економічна думка, 2008. – 207 с.
78. Хайдеггер М. Время и бытие: Статьи и выступления / М. Хайдеггер. – М. : Республика, 1993. – 447 с.
79. Хайрулліна Ю. О. Світоглядна культура особистості: структурно-функціональний аналіз : монографія / Ю. О. Хайрулліна; Мін-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 235 с.
80. Хрестоматия по общей психологии. Психология мышления. Под ред Ю. Б. Гиппенрейтер, В. В. Петухов. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981. – 400 с.
81. Целік Т. В. Особистісне начало у філософській культурі Київської Русі / Т. В. Целік. – К. : Вид. ПАРАПАН, 2005. – 312 с.
82. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Г. С. Цехмістрова. – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. – 240 с.
83. Цюцюра С. В. Методологія, методика та інформаційні технології наукових досліджень / С. В. Цюцюра. – К.: КНУБА, 2004. – 43 с.
84. Швейцер А. Благоговение перед жизнью / Альберт Швейцер / сост и посл. А. А. Гусейнова; Общ. ред. А. А. Гусейнова и М. Г. Селезнева.. – М. : Прогресс, 1992. – 567 с.

85. Швейцер Альберт – великий гуманіст ХХ века. Воспоминания и статьи / Альбер Швейцер. – М. : Главная редакция восточной литературы изд-ва «Наука», 1970, – 240 с.
86. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – К., Знання, 2006. – 307 с.
87. Шеллинг Ф. В. Й. Сочинения. В 2 т. / Фридрих Вильгельм Йозеф Шеллинг. – М. : Мысль, 1989 – Т. 1. – [пер. с нем. / Сост., ред., авт. Вступ. ст. А. В. Гулыга]. – 637 с.
88. Шеллинг Ф. В. Й. Сочинения. В 2 т. / Фридрих Вильгельм Йозеф Шеллинг. – М. : Мысль, 1989 – Т. 2. – [пер. с нем. / Сост., ред. А. В. Гулыга; Прим. М. И. Левиной и А. В. Михайлова]. – 636 с.
89. Шлегель Ф. Эстетика. Философия. Критика. В 2-х т. / Фридрих Шлегель. – М. : Искусство, 1983. – (История эстетики в памятниках и документах). Т. 2. – 1983. – 448 с.
90. Шкарабура М. Г. Методологія і методика наукових досліджень : навч. посібник / М. Г. Шкарабура. – Черкаси : Відлуння – Плюс, 2004. – 79 с.
91. Щербакова І. М. Навчальна програма курсу «Філософія психології». Для студентів спеціальності «Практична психологія» / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 28 с.
92. Щербакова І. М. Навчальна програма курсу «Історія психології». Для студентів спеціальності «Практична психологія» / І. М. Щербакова. – 2-е вид., переробл. і доповн. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 24 с.
93. Щербакова І. М. Робоча програма курсу «Історія психології». Для студентів спеціальності «Практична психологія» / І. М. Щербакова. – 2-е вид., переробл. і доповн. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – 68 с.
94. Щербакова І. М. Практикум з історії психології : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 160 с.
95. Щербакова І. М. Навчальна програма курсу «Методологічні та теоретичні проблеми психології». Для студентів спеціальності

- «Практична психологія» / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 18 с.
96. Щербакова І. М. Робоча програма курсу «Методологічні та теоретичні проблеми психології». Для студентів спеціальності «Практична психологія» / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 46 с.
97. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис / Э. Эриксон. – М. : Издательская группа «Прогресс», 1996. – 344 с.
98. Юнг К. Проблемы души нашего времени / К. Юнг. – СПб. : Питер, 2002. – 352 с.
99. Юнг К. Г. Собрание сочинений. Конфликты детской души / К. Г. Юнг. – М. : Канон, 1994. – 336 с.
100. Ясперс К. Смысл и назначение истории / К. Ясперс. – М. : Политиздат, 1991. – 527 с.

Навчальне видання

Щербакова Ірина Миколаївна

доцент кафедри практичної психології,

к. філос. наук, доцент

РОБОЧА ПРОГРАМА

курсу «Філософія психології»

за напрямом підготовки

6.0301103. Практична психологія

Суми: Видавництво СумДПУ, 2014 р.

Свідоцтво ДК № 231 від 02.11.2000 р.

Відповідальна за випуск ***А. А. Сбруєва***

Комп'ютерна верстка ***Ю. С. Нечипоренко***

Здано в набір 23.10.14. Підписано до друку 27.10.14.

Формат 60x84/16. Гарн. Calibri. Друк ризогр.

Папір друк. Умовн. друк. арк. 1,4. Обл.-вид. арк. 1,2.

Тираж 100 прим.

Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка

40002, м. Суми, вул. Роменська, 87

